

**До Спеціалізованої вченої ради К 26.501.01
у Науково-дослідному інституті
інформатики і права НАПрН України**

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, доцента Шаповала Романа Володимировича на дисертацію Кронівець Тетяни Миколаївни на тему «Правові засади інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України» за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Становлення та розбудова інформаційного суспільства в Україні зумовлюють потребу правового забезпечення розвитку таких його складових як освіта та наука. Інформаційне забезпечення функціонування системи освіти набуває актуальності в контексті формування в людини нової правосвідомості, становлення нових підходів до якості освіти, розвитку інституту безперервної освіти. Правовий вплив на функціонування інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України важливий для розвитку інформаційного права та має забезпечити правовий динамічний розвиток всіх його компонентів.

Гарантування захисту прав і свобод усіх учасників інформаційних правовідносин в діяльності вищих навчальних закладів України передбачає створення і розвиток системи правових норм, що формують правове поле для використання компонентів інформаційного забезпечення.

Законодавство в сфері інформаційного та освітнього права лише частково і фрагментарно врегульовує питання інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України, а також містить колізії і прогалини. Існує чимало питань, які не врегульовані на законодавчому рівні, – це, зокрема, розробка правового підґрунтя для системи інформаційного забезпечення діяльності вищим навчальним закладом, створення правового поля для

функціонування інформаційно-аналітичної системи управління вищим навчальним закладом.

Вищевказане доводить особливу актуальність дисертаційного дослідження Кронівець Т.М.

Дослідження окремих складових проблематики інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів проводились, однак комплексні дослідження цієї теми відсутні, тому дослідження Кронівець Т.М. має важливе теоретичне і практичне значення. Започатковані дослідження проблеми основоположних правових понять та структури інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів, питання належного правового впливу на функціонування системи інформаційного забезпечення вищих навчальних закладів України набувають особливої значущості.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність. Детальний аналіз дисертації та автореферату Кронівець Т.М. дозволяє зробити висновок, що дисертант здійснив самостійне оригінальне дослідження, виокремив системні положення, які направлені на оптимізацію інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України в межах правового поля.

Дисертаційне дослідження містить всі необхідні елементи. Для розгляду досліджуваних проблем застосовувалися загальнофілософські, загальнонаукові та логічні методи наукового пізнання. Основним загальнофілософським підходом став діалектичний, який дозволив здійснити дослідження правових явищ і процесів у загальному взаємозв'язку, взаємообумовленості і розвитку. Позитивно вплинув на дослідження окреслених дисертантом проблем системно-структурний підхід, який дозволив здійснити комплексне дослідження проблем інформаційного забезпечення діяльності ВНЗ як цілісного утворення з узгодженням усіх його елементів і частин (с.9). У дисертації проаналізовано досягнення більшості вітчизняних дослідників, закордонних фахівців з проблем функціонування вищих навчальних закладів в контексті формування інформаційного суспільства, належними є нормативно-правова основа дослідження, його емпірична та інформаційна база, теоретичне

підґрунтя, апробація результатів дослідження у практику діяльності вищих навчальних закладів та наукової установи (с.12.).

Теоретико-методологічний рівень роботи і ступінь самостійності авторського розкриття достатньо високі. Дисертант відповідно до поставленої мети та визначених завдань обґрунтував висновки, які є вірогідними та достатньо обґрунтованими.

Отже, більшість висновків і рекомендацій, визначених дисертантом в роботі може визнаватися достовірними, оскільки отримана на основі використання значної кількості наукових джерел.

Наукова новизна одержаних дисертантом результатів. Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Кронівець Т.М. полягає у тому, що дисертація є одним з перших правових досліджень питань інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України. У цілому наукові положення, які пропонуються у дисертації, слугують теоретичними підґрунтям, покладеним в основу вирішення поставленої здобувачем головної наукової мети дисертаційного дослідження – здійснити науково-теоретичне та теоретико-методологічне обґрунтування та аналіз правових засад інформаційного забезпечення діяльності ВНЗ України.

Наукова та практична цінність дисертації. Здобувач Кронівець Т.М. обґрунтував низку нових теоретичних та практичних висновків, які мають наукове і практичне значення, і знайшли своє відображення у конкретних теоретичних пропозиціях, винесених на захист.

Робота характеризується лаконічністю і обґрунтованістю при викладі думок. Оформлення тексту, списку використаних джерел та інших елементів дисертаційної роботи цілком відповідає встановленим вимогам. Автором також не було здійснене відхилення від встановленого обсягу роботи.

Позитивні сторони роботи. Опрацювання дисертантом значного масиву джерел, серед яких роботи відомих теоретиків інформаційного суспільства, виокремлення важливості розвитку інформаційної складової діяльності вищих навчальних закладів позитивно вплинуло на вироблення концепції інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України.

Слід відзначити авторське вирішення питання щодо поняття інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів (с. 43). Позитивно характеризує роботу усвідомлення автором того, що функціонування ВНЗ в інформаційно-комунікаційному освітньому просторі дозволить якісно покращити вищу освіту та створити фундамент для формування та розвитку інформаційного суспільства (с.47).

Дисертація вирізняється концептуальністю дослідження, практичною значущістю одержаних результатів для діяльності вищих навчальних закладів, функціонування яких значною мірою пов'язане із обігом інформації. Автор показав глибокі знання, вміння самостійно узагальнювати та аналізувати нормативно-правові матеріали, спеціальну літературу, робити правильні науково-обґрунтовані висновки, формулювати визначення правових понять і пропозицій з удосконалення чинного законодавства. Заслуговує на увагу пропозиція присвятити окремий розділ Закону «Про освіту» питанням інформаційного забезпечення закладів освіти (с.69).

Автором слушно виявлено необхідність створення загальнодержавної інформаційно-аналітичної системи управління ВНЗ, що забезпечить зворотній зв'язок між суб'єктами правовідносин в цій сфері, покращить інформаційне забезпечення всіх видів діяльності ВНЗ, уніфікує критерії функціонування та розвитку ВНЗ (с.48). На нашу думку, дисертант правильно виявляє необхідність прийняття нормативно-правового акту, що становитиме правову основу функціонування інформаційно-аналітичної системи управління ВНЗ, та вірно міркує, що це сприятиме правомірному застосуванню побідних інформаційних продуктів, встановить відповідальність за порушення прав суб'єктів правовідносин, що виникли внаслідок недоліків функціонування такої системи (с.81).

Дисертантом детально проаналізовано правові питання захисту персональних даних суб'єктів правовідносин в сфері отримання вищої освіти. До питань, що потребують вдосконалення вірно віднесено механізм відкликання згоди на збір та обробку персональних даних Тому з метою вдосконалення процедури знищення інформації про вступника чи здобувача

~~вищій~~ освіти в базах персональних даних, дисертант пропонує передбачити відповідну норму в Положенні про Єдину державну електронну базу з питань освіти, яка міститиме механізм видалення персональних даних суб'єкта, в договорі/угоді варто передбачити механізм знищення чи знеособлення персональних даних про особу після закінчення навчання, на письмову вимогу особи, яка навчалася у ВНЗ (с.97).

Дисертант зосередив увагу на правових питаннях створення загальнонаціональної програми діагностики якості вищої освіти, визначено правову основу її функціонування. Слушно вказано на необхідність створення єдиного державного реєстру обліку і використання інформаційно-освітніх програм і продуктів, наголошено на необхідності закріплення правових принципів її функціонування, взаємодії розробників, замовників, користувачів та інших суб'єктів інформаційних правовідносин в нормативно-правовому акті, що визначить правове поле для функціонування такого реєстру, встановить відповідальність за порушення прав суб'єктів правовідносин (с.109).

Актуальним є підняте дисертантом питання дотримання прав людей з особливими освітніми потребами в контексті розвитку інституту безперервної освіти. На нашу думку, заслуговує на увагу пропозиція Кронівець Т.М. на законодавчому рівні передбачити мінімальні нормативні вимоги до інформаційного забезпечення безперервної освіти людини, що має особливі освітні потреби. Таке інформаційне забезпечення повинне включати програмні продукти, інформаційні та комунікаційні засоби, що забезпечують організаційні, педагогічні, технічні умови навчання (с.113).

Автором проаналізовано особливості міжнародної співпраці в сфері вищої освіти, вивчено досвід окремих країн по вдосконаленню інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів, слушно вказано на існування загрози національним інтересам в сфері вищої освіти, у зв'язку із надмірним і неконтрольованим відтоком здобувачів вищої освіти за кордон. Визначено необхідність надання владою відповідних ресурсів для інноваційного розвитку вітчизняної науки і освіти (с.154). Дійсно, покращення

фінансування діяльності науковців, сприятиме забезпеченню держави інтелектуальним капіталом, що є основою розвитку нації.

Отже, дисертація Кронівець Т.М. містить певне коло пропозицій та висновків щодо вирішення визначеного наукового завдання.

Дискусійні положення та зауваження до дослідження. Проте дисертаційна робота має і окремі недоліки. Як будь-яка творча вагома праця дисертаційне дослідження Кронівець Т.М. не позбавлене певних спірних та дискусійних положень, а тому загальна позитивна оцінка дисертації не виключає зауважень та пропозицій, які можуть бути використані автором у подальших дослідженнях. Недоліки праці можна згрупувати наступним чином:

1) відсутні пропозиції що до вдосконалення адміністративно-правового механізму захисту персональних даних осіб по діяльності ВНЗ;

2) не запропоновані зміни до нормативно правового забезпечення інформаційної складової діяльності ВНЗ;

3) не в повній мірі співпадає предмет дисертаційного дослідження зі змістом та структурою роботи.

Проте вказані недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та напрацювань, які об'єктивно містить дослідження. Тому вважаю, що дисертація Кронівець Тетяни Миколаївни «Правові засади інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України» проведена на належному науковому, теоретичному та методологічному рівнях, з широким використанням загальної та спеціальної літератури, на що вказує об'єм використаних праць, отже, має наукову цінність та практичну значимість.

Висновок. Отже, аналіз рецензованої дисертації Кронівець Тетяни Миколаївни «Правові засади інформаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України» дає підстави зробити загальний висновок: робота проведена у межах об'єкта та предмета дослідження; мета роботи досягнута; завдання виконанні.

Дисертація є завершеною науковою працею, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а здобувач – Кронівець Тетяна

Миколаївна – на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент,

доктор юридичних наук, доцент

Національний юридичний університет

Імені Ярослава Мудрого,

кафедра адміністративного права та

адміністративної діяльності

Р.В. Шаповал

Підпис	<i>Шаповал Р.В.</i>
Засвідчую	<i>[Signature]</i>
Нач.ВК	<i>[Signature]</i>
« 03 » 01 2017 р.	